

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine

„OBRRTNI VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak petek ter stane:

pololetno . . . . . Din 40—
polletno . . . . . Din 20—
posamezna številka . . Din 1—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le s navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XIII. letnik.

V LJUBLJANI, dne 19. decembra 1930.

Štev. 51.

van Bizjak, Ljubljana:

Ali so res peki krivi draginje kruha?

Znana je naredba ministrstva notranjih del, da se imajo znižati v celi državi cene življenskim potrebščinam. Tako stremenje vidimo danes tudi v drugih državah. Tendence gre pač za tem, da se na ta način olajša eksistenca širokim masam naroda, da se s pocenitvijo življenskih potrebščin poceni tudi delovna moč in da se tako pocenijo posredno tudi ostali predmeti, osobito izdelki industrijske in obrtne proizvodnje.

Povsem razumljivo in naravno je, da se je pri tej takozvani protidraginski akciji zadelo v prvi vrsti peke, ki izdelujejo pač eno glavnih življenskih potrebščin, ki jo potrebuje dnevno za preživljanje vsak človek, osobito pa široke mase manj imovitih slojev.

Niti na misel mi ne pride, da bi kot pekovski mojster s svojimi tovariši ugovarjal taki akciji, ker prav tako obsojamo pretiravanje cen in nam je tudi še posebno ležeče na tem, da se z regulacijo cen zagotovi pekovski mojstru sigurnost kalkulacije ter mir pred vednim napadanjem in ovadbami, pa tudi pred sodnim preganjanjem. Vendar pa hočemo in smo tudi upravičeni na drugi strani zahtevati, da se nam določi ključ za cene kruha z objektivno in z dokumenti podprto stvarno ugotovitvijo naše lastne cene ter priznanjem pravičnega čistega zaslužka kot eksistenčni minimum. Zato smatram za umestno, da o tem izpogovorim nekaj besed, ki bi osvetlile položaj, kakršen v resnici je, a ne kakor si ga predstavljajo številni oni, ki niso zadostno in pravilno poučeni, koliko stane kruh peka samega.

Cena kruhu se je v Sloveniji določevala nekaj let po ujedinenju sporazumno med zadrugami pekov in tržnimi nadzorstvi poedinih mest. Leta 1927 in začetkom 1928 pa so nastale take diference med enim in drugimi, da je bil v nekaterih krajih sporazum nemogoč. Posebno pereče je bilo to vprašanje na deželi. Došlo je do številnih ovadb. Uvedeno je bilo sodno kazensko postopanje proti ovadenim, ki se je v večini primerov, ki jih poznam, končala sicer z oprostilo razsodbo. Toda obtoženi je imel vendarle velike sitnosti, skrbi, trpljenja potov in stroškov ne glede na škodo, ki jo je utrpel na svojem ugledu.

Temu je bilo treba napraviti konec. Vsi so bili zadovoljni, ko sta se končno odločila oba bivša velika župana ter sklicala na dan 25. maja 1928 v Celje anketo predstavnikov interesiranih korporacij, oblasti, tržnih nadzorstev in mestnih občinskih zastopov in po dolgotrajni, a izčrpani razpravi in debati končno uredila vprašanje krušnih cen s posebnim ključem. Cena črnemu in belemu kruhu ne bi smela prekoračiti za kilogram cene enega kilograma odgovarjajoče krušne moke s pribitkom 1 Din. To nai bi veljalo za mesta, na deželi pa bi bilo vpoštovati še posebne razmere

dotičnega kraja, ki uplivajo na pekovo kalkulacijo.

Dasi pravkar navedeni ključ za peke ni bil ravno ugoden, je bilo vendarle doseženo vsaj to, da je bilo določevanje cen enostavnejše, da so prenehali spori in burni nastopi pri tržnih nadzorstvih ter grožnje z ovadbami in preganjanji. Cena kruhu se je od časa do časa določila bodisi na poziv oblastev ali pa kar na lastno inicijativno pristojne zadrug pekov same. V Ljubljani se je še razen tega formalni tržni odsek mestne občine, v katerem so sami občinski svetniki. Od takrat do danes sta krušne cene določevala sporazumno ta odsek in zadruga pekov.

Če govorim o zaslužku pekov, moram pribiti, da je bil ta prav skromen. Režija obratov se ni znižala, da, celo povišala, n. pr. užitina na moko, davki, mestne doklade itd.

Zahtevam po znižanju cene kruha pod določenimi ključi peki nikakor niso mogli in tudi ne morejo ustreči. Krivdo pa ne nosijo oni, temveč jo je iskati drugod. Ni pek kriv, da kmet mora prodajati žito po Din 150 kg, moko pa mora pek kupovati po 320, 350 itd. Z Dunaja bi lahko dobili fin kvas s carino in transportom vred po Din 16—. Ni pek kriv, če so tovarne kvasa izpostavile uvozno prepoved kvasa, pred ustanovitvijo tovarne za kvas, let ter si s tem ustvarile monopol, ki ga izkoriščajo za to, da slabši kvas prodajo po 31 dinarjev kg, kar podraži kruh za 16 do 20 par pri kilogramu.

Kako je ta postavka naravnost porazna, naj pokažejo naslednje številke: Srednja pekarna v Ljubljani, ki porabi dnevno 5 kg kvasa, plača pri 300 delovnih dnevih na leto 22.500 dinarjev, pri 10 kg kvasa dnevno pa pride na 45.000 dinarjev preveč tvornicam kvasa. Torej ne samo, da je kvas za polovico predrag, še kvaliteta je mnogo slabša kot v predvojni dobi. To lahko potrdi ne samo vsak pek, temveč tudi vsaka gospodinja, ki peče doma kruh.

Tudi ne smemo prezreti, da se iz današnje moke radi razlike pri mletju med 18 in 35% napram predvojni dobi, napeče mnogo manjša količina kruha.

Ali bi se ne mogla nadalje prepovedati prodaja kruha raznim preprodajalcem, katerih provizije, ki jih mora trpeti pek ter jih vkalkulirati v režijske stroške, znašajo pri kilogramu kruha po 10—15 par.

V zadnjih letih so se izpremenile tudi vse kupčije z moko. Te so šle in grede skoro vedno na škodo peka, ki je pri kupčiji čisto slabša stranka.

Znano je, kako grde špekulacije so se vršile, ko je začela padati cena pšenice. Ko je pek dobil kupljeno moko, je bila cena že znatno izpremenjena. Nastala je med pekovskimi mojstri popolna nesigurnost in zmeda, ki so jo seveda špekulanti še povečali in izkoristili. Mnogo solidnih pekovskih podjetij je prišlo na rob propada. Zna-

čilno je dejstvo, ki nam kaže najresnejši in neizprosno slab položaj pekovskega obrta, da je bilo lani n. pr. v celjskem okolišju, kjer je 124 pekov, 16 konkurzov med peki, v Ljubljani pa smo jih imeli 6. Te številke pišejo »mene, tekkel, ufarsin« — pogubo mnogim, mnogim pekovskim podjetjem, osobito onim, ki delajo z malimi in srednjimi obrati.

Mali in srednji pek, ki dela pošteno in solidno, pri nepremišljenem znižanju krušne cene ne bo mogel vzdržati, on mora propasti. Vprašanje pa je, ali bodo vzdržala tudi velika pekovska podjetja. Vzglede ne dajejo preveč razveseljivih izglede. Prav resno se bojim, da bi udarec na peke

ne udaril v pravo, da bi ne bil le neuspešno sredstvo za doseg cilja.

Gori sem že naštel nekatere eklatantne primere, kje je treba iskati prave, velike krivce draginje kruhu. Lahko pa bi se dobilo še druge. Pek zanje pač ne more biti odgovoren, a vendar je danes tako, da nosi odij samo on in da se preganja samo peka. Kmet dobi za kg pšenice 1-50, pek za služi samo nekaj procentov od krušne moke. Kdo je torej, ki v toku od prodaje pšenice do prodaje kruha pobere čez eno polovico krušne cene?

Smatram, da je treba pograbit nekje drugod. Potem se ne bomo prekljali za pare, temveč začeli morbiti lahko kar z dinarji!

Francé Peternel, krojač, Laško.

Kako odpomoči obrtništvu oblačilne stroke?

Na članek g. Stojana pod enakim naslovom v 48. številki Obrtnega vestnika si dovoljujem tudi jaz podati v tej stvari svoje mnenje.

Popolnoma se strinjam z gospodom Stojanom, da je še vedno možna olajšati obupen gospodarski položaj obrtnike oblačilne stroke, to pa samo potom kreditnih in produktivnih zadrug, kar bom skušal dokazati.

Vsled denarne krize danes konzument išče 1. nizke cene, 2. obročno odplačevanje.

Tovarniški izdelki so glede cene daleč pred izdelki malega obrtnika. Zakaj?

Mali obrtnik noče — iz konservativnosti — pa tudi ne more — radi premalih finančnih sredstev — uporabljati vseh modernih tehničnih pripomočkov, n. pr. strojev na električni pogon, strojev za luknjice (gumbnice), za pikiranje i. t. d., ki delajo hitreje in prihranijo veliko na dragem času.

Tovarne jih uporabljajo z uspehom. Nekateri stroji bi se malemu obrtniku seveda niti ne rentirali, ker ima premalo dela, da bi jih polno izkoristil.

V zadrugi, katera bi združila vsaj pet krojačev, sedaj samostojnih obrtnikov, in katera bi imela skupno delavnico, bi bila mogoča nabava vsakovrstnih strojev ter tudi zajamčena njihova rentabilnost. Poleg tega bi se v zadrugi delavnici morala uvesti delitev in specializacija dela, tako da ne bi en delavec — kot dosedaj običajno — delal cel kos, nego bi imel vsak delavec vedno le eno delo na vedno istem stroju, s čemur bi se zvišala produkcija pri istem številu delavcev in istih stroških vsaj za eno tretjino.

Trditev, da je tako delo slabše, ne drži. Nasprotno bo delavec, specializiran na določeno vrsto dela, naredil v istem času več in boljše kot delavec »od kosa«.

Mali obrtnik vsled skromnih finančnih sredstev ne more dajati na obročna odplačila, niti držati lastne zaloge blaga, niti istega naročati iz tovarne. Primoran je kriti svoje potrebe pri trgovcu na drobno, kar po-

draži vse potrebščine za okroglo 20 do 25 odstotkov.

Stranke pa, katere so prisiljene kupovati na obročno odplačilo, kupujejo največ od raznih potnikov, po dostikrat naravnost pretiranih cenah, kar krojači dnevno opazujemo. Krojač pa se mora zadovoljiti s skromnim zaslužkom od dela.

Produktivna zadruga bi mogla naročiti blago naravnost iz tovarne, držati krajevnim prilikam primerno zaloga blaga, ter dajati zanesljivim osebam tudi na obročno odplačilo. Tako bi se izdelki zadrug ne ločili veliko od tovarniških glede cene, kar se tiče preciznosti dela, jih daleč nadkriljevali, tako da ni nikakega dvoma o uspehu.

Snovanje zadrug bo zadelo menda povsod na dve veliki oviri: na našo konservativnost in — bodimo čisto odkriti — na medsebojno nevošljivost, pa deloma tudi nezaupanje.

Naj navedem samo en primer. — Pred kratkim sem bil kot odbornik na seji neke obrtne ustanove, kjer se je sprožilo vprašanje ustanovitve kreditne zadrug. Mlajši in seveda slabše situirani obrtniki so bili za ustanovitev iste. Boljše podkovani, ki so si v povojni ugledni konjunkturi nekoliko opomogli, pa vsi proti, češ za sebe ne rabim, drugi naj si pa sami pomagajo.

Zato pa čaka delavec na tem polju še veliko napornega dela.

Potreba bo še mnogo sestankov in predavanj, potreba bi bilo velike propagande potom tiska, da se takim ljudem dopove, da je rešitev mogoča le za cel stan, sicer bodo prej ali pozneje tudi oni občutili tovarniško poplavo.

Končno naj še omenim, da po mojem mnenju obrtništvo mnogo preveč pričakuje od znižanja davkov ter od pomoči od strani države, mnogo premalo pa stori samo. Jadikovanje ne pomaga nič, niti lepe domače besede in soglasno sprejete resolucije. Mnogo bolj važno je obvarovati trg od poplave tovarniških izdelkov, kar pa je možno le na zadrugi podlagi.

K koncu bi le še želel, da se tudi drugi oglašajo ter podajo svoja mnenja, ker zadeva je resna, preresna.

Božična prireditev za vajence.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne v veliki dvorani Mest-

Jos. Steinman, strokovni učitelj, Ljubljana:

O barvanju čevljev s pršenjem.

(Nadaljevanje.)

Kako se čevlji pripravijo za pršenje?

Tu se je ravnati popolnoma po kakovosti usnja. Bistveno važnejše je, da se spozna, na kakšen način je usnjak prvotno »finašal« usnje, t. j. nastane vprašanje: Ali je bilo usnje finašano z navadnim ličilom (Stossglanz) ali je bilo pobarvano s pigmentno vrhno barvo (Deckfarbe), ki pa more biti zopet kazainova vrhna barva (v vodi raztopliva) ali koledijeva (capon) vrhna barva? Caponske vrhne barve (Zapondeckfarbe) so odporne proti vodi, tudi če čevlji trpi, seveda le, če je kvaliteta dobra in uporaba pravilna.

Vodne vrhne barve pa dosežejo same stopinjo odpornosti proti vodi in proti drgnjenju. Z daljšim mokrim krtačenjem ali drgnjenjem se spravi kmalu vsa plast vrhne barve z usnja. Koledijeva barva se da odstraniti samo s topilno tekočino za koledij, n. pr. z acetonom, amilacetatom, etrom, raztopilnim sredstvom E 13, specialnim raztopilom itd.

Najpreje je treba torej poizkusiti, da se s toplo vodo, kateri je primenljiva nekaj amonijaka, če gre vrhna barva proč. Če gre, se uporablja za izpiranje vrhne barve vodena raztopina, kakor jo bomo navedli kasneje. Če pa barva ne gre proč, gre za caponsko vrhno barvo, katero je treba obdelovati z raztopilom.

Nadalje je treba vpoštevati, da pridejo na usnje čevlja razne tvarine (n. pr. voski, olja, maščobe, mila). Tudi te je treba odstraniti. Večinoma odpravi to nesnago milnica (100 delov vode, 5-7 delov voščene mila in 3-5 delov amonijaka). Preostala maščoba se da odstraniti z acetonom, ki ne razkrajja samo masti, temveč obenem tudi kolodijevo vrhno barvo. Bencin je treba uporabljati šele takrat, ko je usnje suho.

Priprava čevljev obsega ta-le zaporedna dela:

1. Odstranitev nečistoče: Pri tem se more uporabljati milnico (100 delov vode, 5-8 delov mila); amonijakovo raztopino (100 delov vode 5-8 delov amonijaka) ali z amonijakovo raztopilno zmešano milnico (ob raztopilni po enakih delih). Mlečno kislino 1 : 10 z vodo razredčeno. Vse raztopine morajo biti hladne ali mlačne.

2. Odstranitev maščobe, voska itd.: Bencin, bencol, acetone, tetralin, špirit (95%), heksalin, acetona in amonijakova raztopina (100 delov acetona, 20-40 delov vode in 5-7 delov amoniaka).

3. Odstranitev vrhne barvne plasti: a) Pri vrhnjih barvah, ki se raztopijo v vodi, zadostujejo večinoma že izpiralna sredstva, ki so navedena pod točkama 1. in 2.

b) Pri kolodijevih vrhnjih barvah acetone, amilacetat in detronalacetat. Raztopila: »Specijal«, »Verein«, »F 13« itd., uporabljamo vsako samo zase ali s špiritom razredčeno, da se dela racionalnejše. Dela se ali s cunjjo ali s krtačo. Nato pustiti, da se popolnoma posuši.

4. Kratak čas pred pršenjem se obriše ali posuši usnje še enkrat prav lahko z acetonom, da je popolnoma čisto.

5. Za poedina usnja, ki imajo svojo posebnost, prihajajo v poštev še sledeča pripravljala dela:

a) Pri usnju z zelo strnjeno, trdo razo (Narben) se dobro drgne ven in noter z razredčenim zaščitnim (temelnim) lakom, razdeli čim enakomernejše in pusti, da se dobro posuši.

nega doma na Krekovem trgu, božičnico za ljubljanske obrtne vajence s primernim nagovorom, nakar bodo vajenci obdarovani z darili.

Vabljeni so tudi mojstri. Vstopnina je prosta. Načelstvo.

b) Poškodovana mesta se obrgnejo nagladko in ravno s finim steklenim papirjem in prevlečejo s koncentriranim zaščitnim lakom ali z nerazredčeno vrhno barvo, tako da je na dotičnem mestu bolj močna plast laka. Ko se posuši, se poprši.

c) Usnja, ki močno pijejo, se morajo tudi pripraviti z zaščitnim lakom. Ko se posuše, se naprši nekoliko manj razredčena barva.

d) Pri usnjih, ki so postala radi čiščenja zelo krhka, se doda laku (vrhni barvi) omeščevalno sredstvo (100 delov vrhne barve in 4 deli ricinovega olja). Nato se poprši in pusti posušiti. Nato se poprši lahko z raztopilom in končno z normalno razredčeno vrhno barvo brez mehčanja.

Lahko pa se postopa tudi tako, da se usnje naknadno namaže z oljem, ki se da mešati z vodo (sulfirano olje), se pusti posušiti (24 ur), se obriše s kakim raztopilom, da se ne odstrani z usnja vpija maščoba in se poprši nato z vrhno barvo.

(Nadaljevanje sledi.)

O napravi in preizkušnji strelovodov.

Priobčujemo v naslednjem članku, ki ga je radi objave poslal Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice TOI višji inšpektor centralnega obrtno-pospeševalnega urada na Dunaju (Gewerbeförderungsdienst des Bundesministeriums für Handel und Verkehr) g. inž. Ernst Braun, ki namerava predavati v šestdnevni tečaj v Ljubljani, o katerem obveščamo zainteresirane v posebnem pozivu. Članek se glasi:

Občutne škode, ki nastopajo letno vsled požarov, ki jih zaneti strele, se morejo preprečiti samo z izdatnim razširjenjem in zgradbo res pravilno izvršenih strelovodov. Toda vprašanje zaščite pod strelo sploh se nikakor ne more presojati samo po preteči stvarni škodi in po ekonomiji naprave, kakor se to običajno da preračunati pri drugih tehničnih napravah. V zvezi s skrbi iz popolnoma stvarnih razlogov, da bi požar vsled strele ne poškodoval ali uničil nezavarovanega poslopja, igra namreč še posebno veliko vlogo tudi duševni moment.

Pravilno izvršen strelovod osvobodil lastnika hiše čisto le preveč upravičene bojazni pred možno nevarnostjo in mu da zavest varnosti, kajti izkušnja uči, da ni prav nobena hiša popolnoma varna pred strelo. Če gremo s tega stališča, zaznamujemo pri obravnavanju in zgradbi strelovodnih naprav v zadnjih letih razveseljiv napredek. Stavbni obrtniki začnjenja uvidevati, da je strelovodna naprava del zgradbe prav tako, kakor kaka druga instalacija in se zato ozirajo nanjo že pri zidanju zgradbe; to je tudi edino pravilno.

Tudi merodajne korporacije, posebno Zveza nemških elektrotehnikov, so začele posvečati v zadnjem času osobito pozornost vprašanju zaščite pred strelo, ker pravilno pojmujejo važnost take zaščite. Pravkar imenovana zveza je izdelala pravila in navodila za zgradbo takih naprav. Ta pravila so dobila splošno veljavo in njihovo poznanje in praktična uporaba je zato gradbenega obrtnika največje važnosti.

Z ozirom na velik pomen pravilne naprave strelovodov in da se vprašanju zaščite pred strelo posveti večja pažnja, se prireajo posebni tečaji za zgradbo in preizkušnjo strelovodov. S tem se daje elektroinstalaterjem in drugim zainteresiranim gradbenim obrtnikom prilika, da se informirajo o najmodernejši zaščiti poslopij pred strelo, osobito pri zgradbi novih hiš. Tak tečaj priredi tudi Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v času

od 12. do inkluzivno 17. januarja 1931 v Ljubljani. Ta šestdnevni strokovni tečaj bo obsegal 6 večernih predavanj s praktičnimi demonstracijami. Večerke ure so se izbrale zato, da se obrtniku olajša udeležba. Program tečaja bo v glavnem sledeči:

Neobhodno potrebni temeljni pojmi o elektriki in električnih pojavih v zraku. Kako udari strela, učinki strele in njena pot. Nevarnost pod strelo, statistika in škoda vsled strele.

Konstrukcija strelovodne naprave: Naprave, ki prestrežejo strelo, vodi na zgradbi, strešni vodi, odvodi, podzemski vodi, zveze in priključki. Razkazovanje potrebnega materiala.

Navodila in izvršitveni predpisi, projektovanje strelovodnih naprav, zaščita pred strelo pri posebno ogroženih podjetjih, proračuni.

Preklični preizkusi in merenja na strelovodih. Za preizkušnje potrebni aparati in pomožna sredstva.

Predavanja se nameravajo spremljati s slikami. Nadalje se bo na podlagi objektov vršil z udeleženci razgovor po projektovanju naprav. Končno se bodo praktično preizkuševale naprave proti streli in pokazal različen nov normiran material za strelovodne naprave.

Tečaji.

Tečaj za napravo in preizkušnjo strelovodov v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI priredi v Ljubljani šestdnevni tečaj za napravo in preizkušnjo strelovodov. Tečaj se bo vršil od 12. do 17. januarja 1931 v predavalnici Tehniške srednje šole. Da se omogoči obisk čim širšemu krogu interesiranih obrtnikov (instalaterjev, kleparjev, stavbenikov, zidarskih in tesarskih mojstrov), se bodo vršila predavanja ob večernih urah. Predaval bo g. inž. Ernst Braun, višji inšpektor državnega obrtnega pospeševalnega zavoda na Dunaju, ki bo svoja izvajanja spremljal s skioptičnimi slikami, razkazovanjem merilnih in drugih aparatov ter številnimi eksperimenti. Opozarjamo zainteresirane iz instalaterske in gradbene stroke, ki ali sami izvršujejo strelovodne naprave ali morajo z njim računati pri svojem delu, da se prijavijo najkasneje do 23. decembra t. l., ker se bo tečaj vršil le ob zadostnem številu prijav. Pristojbina znaša za mojstre 50 Din, za pomočnike 20 Din. V primeru, da bi bilo dovolj zainteresov iz mariborskega okoliša, se po možnosti priredi eno ali več predavanj tudi v Mariboru. Prijave je poslati neposredno Zavodu PO Zbornice za TOI v Ljubljani.

Cene usnju.

Položaj na trgu z usnjem je v zadnjih dveh mesecih bil izredno slab. Za sedanj čas so cene jako nizke, pričakovati pa je, da se bodo cene še znižale. Dovoz na trg so izredno slabi, kar je povzročilo dosedaj trajajoče toplo vreme. Današnje cene usnja so te-le:

Keruponi I. 50-55 Din, II. 45 do 50 Din za 1 kg. Vratovi I. lahki 34 do 37 Din, težki 30-33 Din za 1 kg. Averni (okrajovina) lahko 26 do 28 Din, težka 23-25 Din za 1 kg. Notranjiki I. 40-45 Din, II. 35 do 40 Din, III. 28-33 Din za 1 kg. Gornja usnja: Teležji boks črni I. 20 do 22 Din, II. 18-20 Din, III. 16 do 18 Din za 1 kvadrat. Teležji boks barvani I. 23-26 Din za 1 kvadrat. Goveji boks črni I. 14-17 Din za 1 kvadrat. Črni gladki gipsi 1 1/2-2 kg 95-105 Din, 2-2 1/2 kg 80-100 Din, 3-3 1/2 kg 70-78 Din. Rujave kravine težke 6-8 kg 68 Din. Črne kravine težke 6-8 kg 65 Din.

Pristopajte k Obrtniški Samopomoči!

Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, Beclihovnova ulica št. 10, priliječe.

KAJ JE NOVEGA.

Borzno poročilo. Tuje valute so veljale v prošlem tednu v dinarjih in sicer: Berlin (nemška marka) 13.46, Budimpešta (madžarski pengő) 9.88, Curih (švicarski frank) 10.96, Dunaj (avstrijski šiling) 7.95, London (angleški funt) 274.09, Newyork (ameriški dolar) 56.40, Parij (franc. frank) 2.22, Praga (češkoslov. krona) 1.67, Trst (lira) 2.95.

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja se je vršila po vsej Dravski bazonini na svečan način, pri čemer so se svečanih prireditev udeležili tudi predstavniki obrtniških korporacij.

Ukinitev parlamentarizma v Romuniji se glasom zadnjih vesti pripravljajo in se baje namerava pod diktaturo maršala Prezdua sestaviti izvenparlamentarna vlada, v kateri bi bili v prvi vrsti vsi strokovnjaki in drugi ugledni državniki.

Obsedno stanje je proglašeno v Španiji, kjer so zadnje čase notranji nemiri vsled nastopa republikancev dosegli že tako mero, da so se pojavili v nekaterih krajih upori pod vodstvom oficirjev, ki so dovedli do krvavih spopadov, v katerih je vlada za enkrat z vojaško silo ukrotila upornike.

Zunanji minister dr. Marinković se je po uspelem obisku v Atenah zopet povrnil v Beograd, pri čemer je podal med drugim tudi izjavo, v kateri izraža trdno prepričanje, da se za dober dobo svetovni mir ne bo kačil.

Državni dohodki iz davkov in državni hpodjetij so se v letošnjem prvem polletju glasom poročila Narodne banke povečali napram isti dobi lanskega leta za 302 milijonov dinarjev in sicer so znašali skupno 5834 milijonov dinarjev, od tega neposredni davki 981, posredni 1797, monopoli 1199, drž. podjetja 1818, razno 41 milijonov dinarjev.

Zakon o avtobusnih podjetjih je bil pravkar objavljen v »Službenih Novinah« ter stopi v veljavo 27. decembra 1930.

Predsednik Albanske narodne banke, znani italijanski finančnik dr. Mario Alberti, je podal ostavko, ker se ni skladal z italijansko gospodarsko politiko v Albaniji.

Carinska vojna med Čehoslovaško in Madžarsko se je te dni pričela, došlo do sporazuma in se je začelo blago pri prevozu čez mejo cariniti po najvišjih carinskih postavkah, kar seveda izključuje vsak uvoz, ker ne prenese previsoke carine.

Ministrski predsednik general Petar Živković je bil s kraljevim ukazom imenovan za armijskega generala.

Okrog 25 milijonov sterlingov (ca 7 milijard Din) je prispelo v Ameriko odplačila vojnih dolgov, ki odpadejo na 11 vojujočih se držav, največ na Anglijo, Francijo in Italijo.

Radi pobijanja draginje je fašistska vlada odredila stroge ukrepe proti trgovcem ter ukazala znižati cene, onim pa, ki se niso hoteli takoj pokoriti, v velikem številu zaprla trgovine.

Za novega komandanta Dravske divizije je bil imenovan divizijski general Bogoljub Ilić, dosedaj komandant zetske divizijske oblasti.

Krahi ameriških bank se še vedno nadaljujejo in po izjavah uglednih finančnikov izgleda, da kriza še ni dosegla vrhunca.

Gostilničarska pivovarna v Laškem je dobila od banske uprave začasno dovoljenje za ustanovitev delniške družbe, ki se bo imenovala »Gostilničarska pivovarna d. d. v Laškem« ter bo začela glasom poročil graditi in instalirati pivovarno že spomladi.

Davek na neoženjene moške urvaja novi zakon, ki ga je podpisal Nj. Vel. kralj in ki obvezuje na plačilo davka vse samce in vdovce brez otrok v iznosu 50, 40, 25 in 10 odstotkov zemljiškega, hišnega, raznega ali pridobinskega davka.

Iz urarsko - zlatarske stroke.

Znano je, kakšne težkoče in neprijetnosti doživljajo urarski in zlatarski obrtniki pri punciranju, preizkušanju in carinjenju urarskega in zlatarskega blaga. Da se temu odpomore, je Zadruga urarjev, zlatarjev itd. v Ljubljani zbrala obširno gradivo ter po temeljiti razpravi v odborovi seji sklenila in poslala spomenico Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, katero prosi za intervencijo na merodajnih mestih. Radi važnosti te stvari za celo urarsko stroko priobčujemo v naslednjem to spomenico, ki se glasi:

Podpisani zadrugi prihajajo ponovno upravičene pritožbe članov urarjev in zlatarjev, oziroma juvelirjev v zadevi postopanja na tukajšnjem merosodnem uradu, oziroma na carinarnici, ki povzroča članom 1. občutno zamudo dragega časa in 2. često občutno materialno škodo, vsled po mnenju zadruge pomotnega tolmačenja tozadevnih zakonskih predpisov.

Usojamo si tukaj navesti le nekotlikotnih slučajev, ki dajejo povod za pritožbe.

A. Merosodni oziroma puncevalni urad.

1. Puncevalni urad po veljavnih predpisih ni upravičen, da prevzema od strank obnem pristojbino za žigosanje. To povzroča izgubo časa in večkrat tudi škodo. Po punciranju mora stranka s položnico na pošto, da vplača takso, potem pa zopet nazaj na puncevalni urad s pošto prizanico; šele nato dobi svoje blago nazaj. Če je slučajno dotičnega dne na merosodnem in poštne uradu veliko strank, je večkrat izgubljeno celo dopoldne in še več. Pripetě pa se slučajji, da se dotično blago ni moglo več prodati, ker ni bilo žigosano in je kupec med tem že odšel.

2. Praksa pri punciranju belega zlata in platine je nevzdržna. Tako blago se pošilja v Celje v preizkušnjo in se zamore žigosati šele, ko prispe blago nazaj v Ljubljano, kar je v nujnih slučajih zelo neprijetno. Za preizkušnjo tega blaga je potrebna preizkusna igla iz bakra in dotičnega zlata (belega) kakor blago ter v točno določeni obliki in teži. Te igle baje merosodni urad v Ljubljani še nima, da si bi se belo zlato v Ljubljani pač dalo dobiti.

Za preizkušnjo platine ni potrebna omenjena igla. Kljub temu pa se pošiljajo izdelki iz platine tudi v Celje v preizkušnjo.

3. Veliko ovir v poslovanju povzroča tudi pomotno tolmačenje zakonskih predpisov. Bil je slučaj, da je dobil neki član iz Nemčije pozlačene, takozvane renforcé-svinčnike (cra-yon), platirane s 18 ct. zlatom ki nosijo mednarodno označbo: 18 ct R. To blago se prodaja za nepristno in ni podvrženo žigosanju in kontroli. Uradnik puncevalnega urada je stal na stališču, da uvoz in razpečavanje takega blaga nista dovoljena, češ da se ne more ugotoviti, če je blago iz zlata ali samo pozlačeno. Slučajno je izvedel dotični član, da hočejo poslati celo pošiljko nazaj v Nemčijo. Šele na osebno intervencijo in ko je dotičnemu uradniku dokazal, da se da vendar točno dognati, za katero kovino gre, je šla pošiljka svojo normalno pot. V nasprotnem slučaju bi imelo to postopanje zelo neljube posledice.

4. Manipulacija z blagom naj bi se vršila z vsem obzirom. Dasi odpošlje prodajalec zlate in srebrne predmete skrbno in trpežno zavite, vendar je blago po pasiranju carinskega in merosodnega urada razmetano, predmeti pa opraskani in vidni s prstnimi odtiski, pri čemer blago zelo trpi. Često se predmeti tudi pilijo kljub temu, da so označeni z nemškim ali švicarskim žigom, in sicer tako neokretno, da zgube vrednost in da se morajo prodajati pod ceno.

Double in pozlačene predmete pošlje carinski urad merosodnemu uradu, da jih pregleda, če so pristni ali ne. Ker se vrši preizkušnja s kislino, se seveda dotični predmet pokvari.

Neobhodno potrebno je, da se preizkušnja takih predmetov opusti, ker so le-ti itak že z žigom označeni, da niso pristni in kar je tudi iz fakture razvidno.

Često se pripeti tudi slučaj, da je puncevalni žig tako neprevidno pritisnjen, da blago ni več za prodajo in mora pri tem trpeti dotični lastnik občutno škodo.

5. Član zadruge je prejel po pošti iz Švice notranjo zaščitno okovje (cerkle) za zlato (drago) šafhausensko (Schaffhausen) iz medenine, polirano. Kljub temu da je bila na pokrovu ure omenjenega okovja jasno in vidno gravirana beseda »metale«

— to je mednarodna označba za nežlahtne kovine, je bil ta predmet s kislino preizkušen in sicer na ta način, da je dal uradni kemik eno kapljico kisline na pokrov ter s tem povzročil črn madež, katerega se ni dalo več odstraniti. Zlata ura, h kateri spada omenjeni cerkle in ki stane ca. 3000 Din, zgubi pri tem na vrednosti in je težko prodati, če ima take madeže!

Običajno je, da se take stvari preizkusijo s kamnom, in sicer na robu pokrova. Na ta način se predmet ne bo pokvaril in se na njem preizkušnja tudi ne bo opazila.

(Nadaljevanje sledi.)

NOVOLETNA

voščila in priporočila

se bodo objavila v novoletni številki »OBRNEGA VESTNIKA« v obliki malih inseratov, velikost

Ime in priimek,
poklic,

bivališče

cena 25 Din.

Kdor želi, da mu priobčimo novoletni inserat, naj takoj javi upravništvu »Obrnega Vestnika«.

Težave čevljarkega obrta.

(Zanimiva pripoved o brezuspešni borbi proti Bati, ki zna najti pota, da se izogne tudi posledicam razsodbe upravnega sodišča.)

Čevljarstvo obrtništvo se bori kakor znano z veliko težavo proti nelojalni konkurenci Bate, ki popravlja v svojih popravilnicah čevlje na rokodelski način. Hudo borbo je imela poleg drugih tudi ljubljanska Zadruga čevljarjev proti Batini poslovalnici v Ljubljani. Na njeno pritožbo je bil Bati razveljavljen obrtni list za popravilo čevljev, nakar je vložil proti odloku banske uprave tožbo na upravno sodišče v Celju. To pa je tožbo zavrnilo radi neosnovanosti ter v razlagi izreklo to-le:

»Ljubljanska podružnica delniške družbe »Bata«, cipele i koža, v Zagrebu, je prijaviła izvrševanje »prostega obrta popraviljanje čevljev« s sedežem v Ljubljani in čevljarkega mojstra Zormanina Valentina kot poslovodjo te obrti, kar je vzelo mestno načelstvo v Ljubljani na znanje in izdalo obrtni list za rokodelski obrt čevljarstva.

Na pritožbo zadruge čevljarjev za sodni okraj Ljubljana je kraljevska banska uprava Dravske banovine z odločbo z dne 15. maja 1930. VIII. No. 2579-I odlok mestnega načelstva razveljavila, ker po društvenih pravilih imenovana delniška družba ni upravičena izvrševati rokodelskega obrta čevljarstva.

Zoper to odločbo, ki je bila dostavljena d. d. »Bati«, podružnici v Ljubljani dne 27. maja 1930, je le-ta dne 17. junija 1930, torej v odprtem roku vložila tožbo na upravno sodišče. V tej tožbi navaja, da je osporavana odločba nezakonita, kajti po društvenih pravilih ima tožiteljica pravico tudi do opravljanja drugih trgovskih poslov, in sicer obrtoma, in radi tega tudi pravico do izvrševanja čevljarkega obrta, kar pomeni popraviljanje čevljev po čl. 273 trgovskega zakona za tožiteljico trgovski posel.

Pri presoji je upravno sodišče nastopno preudarjalo:

Tožiteljica trdi, da jo upravičuje določba društvenih pravil »obrtoma opravljanje drugih trgovskih poslov« tudi k obrtnemu popraviljanju čevljev in da je v danem primeru popraviljanje čevljev trgovski posel v smeslu čl. 273 trg. zakona.

Po besedilu more pomeniti »obrtoma opravljanje drugih trgovskih poslov« vendar le izvrševanje trgovskega obrta, popraviljanje starih čevljev pa ni noben trgovski, ampak rokodelski obrt.

Po čl. 273 trgovskega zakonika so vsi poedini trgovčevi posli, ki spadajo k obratu njegovega trgovskega obrta, trgovinski posli, najsi jih sicer tudi ni prišteti k objektivnim trgovskim poslom. V smislu tega zakonika pa je pod trgovskim obrtom razumevati vsak obrat, v katerem kdo objektivne trgovske posle obrtoma v svojem imenu vrši. Katere posle je šteti med objektivne trgovske posle, pa določata čl. 271 in 272 trgovskega zakona. Po čl. 272, točka 1. je prevzemanje predelave in podelave premičnin za druge osebe le po tem trgovski posel, če se vrši preko obsega rokodelstva. V danem primeru je tožiteljica prijaviła popraviljanje starih čevljev, a da bi to popraviljanje po svojem značaju presegalo obseg čevljarkega rokodelskega obrta, tega tožiteljica sama ne trdi. V kolikor torej društvena pravila dajejo premetni delniški družbi pravno sposobnost, prijavitelj po predpisih obrtnega reda trgovske obrte, s tem delniška družba še nikakor ni upravičena, prijavitelj obrt popraviljanja starih čevljev in si s tem pridobiti pravico, ki je sicer imetniki trgovskih obrtov z ozirom na določbe poslednjega odstavka v § 38 a) obrtnega reda nimajo. Po naziranju upravnega sodišča nedostaja tožiteljici pravna sposobnost za prijavo rokodelskega obrta popraviljanja starih čevljev dotlej, dokler ne spopolni v tem smislu svojih društvenih pravil.

Iz tega razloga je moralo upravno sodišče tožbo zavrnilo radi neosnovanosti.

Ni se še grela ta razsodba v rokah Batinoga zastopnika, že je dosegla družba Bata odobritev pravil, da sme popravljati čevlje. Prijaviła je obrt in dobila ob ljubljanskega magistrata obrtovnico. Sedaj je vložena proti temu zopet pritožba in pesem se začne zopet od kraja. Pred Bato ne bomo imeli preje miru, dokler se merodajni krogi ne zganejo in mu ne pokažejo vrata iz države tako, kakor so to storili tudi v drugih državah.

Pridobivajte našemu listu vedno nove naročnike!

Zborovanje Zveze obrtnih društev v Središču o. D.

V nedeljo, dne 28. decembra 1930 ob 10. uri dopoldne priredi Zveza obrtnih društev Dravske banovine v Celju obrtniško zborovanje v Središču ob Dravi s sledečim dnevnim redom:

1. Obrtniške organizacije, njih naloge in stanovska zavest.
2. Splošen obrtniški položaj.
3. Obrtniška davčna vprašanja.
4. Pospeševanje obrti.
5. Mladinska vzgoja obrtniškega naraščaja.

Zborovanje je za članstvo obrtnih društev v Središču, Sv. Bolfenku, Beltincih, Ljutomeru, Ormožu in Ptujju obvezno.

Istotako se vrši ob 8. uri dopoldne seja širšega odbora Zveze obrtnih društev Dravske banovine.

Vajensko predavanje na Bledu

priredi Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani s sodelovanjem Kolektivne obrtne zadruge na Bledu v nedeljo, dne 21. t. m. ob 3. uri popoldan v Ljudskem domu na Bledu poučno predavanje za vajence in vajenke. — Predava g. Leopold Puhar, uradnik Higijenskega zavoda v Ljubljani o »Alkoholizmu in njega posledice«. Predavanje je za obrtni naraščaj, pa tudi za njih roditelje in vzgojitelje. Zato so k predavanju uljudno vabljeni tudi stariši, gg. mojstri in pomočniki. Vstopnina je prosta. — Načelstvo.

Predavanje za obrtne vajence na Jesenicah.

Obrtniško društvo na Jesenicah je priredilo ob sodelovanju Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani v nedeljo, dne 14. decembra ob 10. uri dopoldne v risalnici osnovne šole na Jesenicah poučno predavanje za obrtne vajence in njih vzgojitelje. Predaval je neumorni predavatelj g. Leopold Puhar, uradnik Higijenskega zavoda v Ljubljani o temi: »Alkohol in njega posledice«. Obrtniško društvo je skupno z učiteljskim osnovne šole na Jesenicah izvršilo vse predpriprave za to predavanje. Predavanje je otvoril agilni in požrtvovalni predsednik Društva obrtnikov na Jesenicah g. Ivan Gogala.

Predavanje je bilo res vseskozi stvarno, globoko zamišljeno in tako učinkovito, da je obrtni naraščaj do konca sledil z največjim zanimanjem in sočustvovanjem lepemu in koristnemu predavanju, četudi je trajalo nad dve uri. Pa tudi na odrasle je napravilo predavanje najgloblji utis.

Želja vseh udeležencev pa je, da bi se taka predavanja še večkrat priredila. — Predavanja se je udeležilo nad 200 oseb, kar jasno priča, kako stremi naš naraščaj po poučnem in koristnem predavanju. Udeležilo se ga je tudi lepo število učiteljsva. Zeleti bi bilo le, da se prihodnjega predavanja udeležijo tudi stariši vajencev in večje število mojstrov. Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani je zastopal njen podnačelnik g. Milko Krapež.

RAZNO.

Slikarsko-pleskarski vajenec iz Laškega, 16 let star, ki se je učil že dve leti, dober delavec, si želi k mojstru s celo hrano radi dovršitve preostalega dela (1 leto) učne dobe. Dosedanje učno razmerje je prenehalo, ker je učni mojster opustil svoj obrt. — Mojster, ki bi vajenca sprejel, se naproša, da to javi Obrtnemu društvu v Laškem.

O zvezi Slovenije z morjem preko Kočevja na Sušak se je vršila v torek v Ljubljani konferenca akcijskega odbora ob navzočnosti ljubljanskega župana dr. Puca, sušaškega župana dr. Gi Ružiča, predsednika Zbornice TOI Ivana Jelačina in tajnika Iv. Mohoriča ter gen. tajnika zagrebške zbornice

dr. Cuvaja. Odbor je posetil tudi bana; upati je, da bo to vprašanje s pomočjo domačega kapitala skoraj ugodno rešeno in načrt uresničen.

Uvoz Jugoslavije. Poleg izvoznih priobčajo pravkar tudi uvozne številke naše zunanje trgovine. V oktobru smo uvozili blaga za 620.7 mil. Din, lani za 748 milijonov. Padajoča tendenca prejšnjih mesecev se torej nadaljuje. Pozna se gospodarska depresija. V mesecih januar—oktober je znašala vrednost uvoza 5897.2 mil. dinarjev, lani 6373.3 mil. Din. Ob istočasno padajočih številkah izvoza znaša pasivnost zunanje trgovine Jugoslavije v mesecih januar—oktober 230 milijonov dinarjev, lani 44.3 mil. Din.

Lesna kupčija Rusije z Anglijo. V Londonu je bila podpisana pred kratkim pogodba med Arnos Ltd in Central Saffwood Buying Corp. Ltd, s katero se jamči tej angleški družbi izključna pravica do vsega uvoza mehkega lesa iz Rusije v Anglijo skozi celo leto 1931.

Kontrola nad nesolidnimi inozemskimi tvrdkami. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je obvestil gospodarske organizacije, da bo vodil evidenco o tujih nesolidnih tvrdkah, bodisi, da se bavijo z uvozom ali z izvozom, bodisi s posredništvom pri nekupih in prodajah. Hkratu so bile obveščene o sklepu uprave, da bo zavod izdajal poročila o vseh izpremembah trgovinske politike drugih držav, ki se tičejo naše izvozne trgovine. Zavod bo pošiljal ta poročila vsem organizacijam ne glede na njihovo stroko in ne glede na to, ali je vsebina vsakega poročila v njihovi ožji interesni sferi.

Modna revija Atene, ki se je vršila prošlo soboto v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani, je glede obiska prav lepo uspeša. Nastopi manekinov (gospodičen) v modernih oblačilih so nudili lep vpogled v našo modno trgovino. Obžalujemo le, da razmere pri nas še niso take, da bi

se taka prireditel dala izvesti s sodelovanjem naših obrtnih oblačilnih strok, ki danes v marsičem prav lahko nadkriljujejo v kvaliteti, modernosti in umetniškem okusu marsikaj, kar se v naših trgovinah razstavlja in označuje kot »moderni dunajski« ali »moderni pariški vzorec«.

3,762.000 znaša število brezposelnih v Nemčiji, kar znači kulminacijo v statistiki brezposelnosti v tej državi, katere industrija preživlja eno najtežjih kriz.

Španska peseta se je začela popravljati in bo to imelo jako ugodne posledice za našo lesno trgovino s Španijo, ki jo je v zadnjem času skoro popolnoma onemogočila oslabitev španske valute.

DOBAVE.

Dobave. Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 22. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1800 kg fino zrnatga železa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave 5000 kilogr. koruze, 300 kg testenin in 200 komadov krtač za ribanje. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave 10 komadov tolkačev za kamenje. — Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 24. decembra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske vozičke. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 30. decembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave špage, sukna, ščetk, galice, bencina in sadre; dne 31. decembra t. l. pa pri Upravi drž. monopolov, ekonomski oddelek, v

Beogradu glede dobave belega papirja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 30. decembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg čiste vate; dne 3. januarja 1931 glede dobave 6000 komadov rjuh in 300 komadov perila; dne 10. januarja 1931 pa glede dobave tehtnic, razne zdravniške opreme itd. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem skladišču.)

Prodaja lesenega materiala se bo vršila potom javne ofertalne licitacije dne 20. decembra t. l. pri Kr. direkciji šum v Vinkovcih. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1300 kg zdroba, 20 ducatov toaletnega mila »Eli-da«. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. januarja 1931 se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave delov za signalne naprave; pri računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za zgradbe v Beogradu pa glede dobave svinčenega kabla. (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg vulkan olja, 100 bal krovne lepenke, 1 preizkuševalnega transformatorja, 1 centrifuge, raznega jekla, jamskih vodotesnih signalnih zvoncev. — Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave 4000 metrov jeklenih vrvi ter glede

dobave električnega vitlaja. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 29. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave skretniških ključavnic, lesenih spojníc, fiber itd., pri Direkciji državnih železnic v Subotici pa glede dobave vijakov, žebeljev, smirkovega platna in raznega drugega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 29. decembra t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju ustmena licitacija glede dobave mesarskega orodja. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi).

Oddaja zakupa restavracije na postaji Metković se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 27. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Oddaja zakupa restavracije na postaji Lašva se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 29. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Avtogenske varilne aparate

„GRIESOGEN“

in vse različne potrebščine

za avtogensko varenje

ima stalno v zalogi trrdka

FELIKS TOMAN ml.

Ljubljana

Resljeva cesta 30

Železnina orodja, okovje itd.

Porcelan

Steklenina

BOGDAN ŽILIČ

LJUBLJANA, Dunajska c. 11
(poleg Figovca)

Kdor oglašuje,
ta napreduje!

IVAN FIGAR
LJUBLJANA

Gospodarska cesta, Vošnjakova ul. 3.
(v bližini restavracije »Novi Svet«)

Zaloga, izdelovanje in popravilo vsakovrstnih pil (turpija) in rašpel. Delo se izvršuje strokovno po najnižjih cenah.

Pri večjem naročilu primčren popust.

Plačam enostransko tovarnino.

TUJEČ EVGEN, LJUBLJANA
Smoletova ulica šte. 3

se priporoča za prodajo elektrotehničnega materiala, žarnic, motorjev, železnih ognja in vloma varnih blagajn itd.

Telefon 26-89

Telefon 26-89

Najboljši

firneži, laneno olje, vse vrste lakov in emajlno lakastih barv, kakor tudi kemijsko čistih, olepšanih in navadnih prstenih barv vseh vrst dobite po

nizki ceni pri tvrdki

Alojzij Keber,
Ljubljana, Marijin trg 8.

Detaljna zaloga DUKO-lakov po tvorniških cenah. — Antoxid barve zoper rjo.

MEDIĆ-ZANKL

tvornice olja, firneža, lakov in barv (boja)
d. z. o. z.

Centrala v Ljubljani * Lastnik Franjo Medić
Tovarne: Ljubljana-Medvode-Domžale
Podružnice in skladišča: Maribor, Novisad

Lastni dom. proizvodi: laneno olje, firnež, vse vrste lakov in emajlno lakastih barv, oljnatih barv, kemijsko čistih, olepšanih in navadnih prstenih barv vseh vrst in nijane, steklarski kit, čopiče znamke „Meraki“ in sploh vse v barvarsko stroko spadajoče blago za obrtnike, trgovino, industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo po solidnih cenah in točni postrežb

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam